

Toen Don Pompeo zijn verpletterende uitspraak niet vinden kon in den foliant, dien hij zegevierend op zijn breeden soutane-schoot had open-geslagen, mopperde hij maar eens iets van: gevaarlijke willekeur.... onverantwoordelijke avonturen.... romantiek....

Renato stond op. Het werd hun tijd. Zij moesten gaan eten.

Met zwierige gebaren, als deed een hofmaarschalk twee hooge bezoekers uitgeleide, zoo liet de Domheer hen voorgaan, de deuren door van zijn schamel studeervertrek, van zijn nog schameler eetkamer, van zijn portaal, en voerde hen de holle seminarie-gangen door tot aan de poort, waar hij op de hartelijkste wijze afscheid van hen nam.

En Renato met zijn ouden jeugdvriend stapten naast elkaar de steile straten van het stadje omlaag, waar slechts een enkele vrouw met een zwart doekje om het hoofd hen voorbijging, een schuwe kat langs de muren schoot.

Toen, door den stillen nacht, hoorden zij plotseling, bij felle vlagen, een soort hoera-geroep de lucht inreppen.

„De fascisten!” zei Renato. Hij had hun „Eia, eia! alala!” verstaan. En toen zij den hoek van het schemerig Domplein om kwamen, zagen zij, voor den grauwen, veel-eeuwschen kathedraalgevel, op de plek waar eens Garibaldi stond, een dicht-tezaamgedrongen groep zwarthemden, heftig luisterend naar één in hun midden, die met een onderdrukte vurigheid een toespraak hield.

„A Roma! Roma o morte!” De stem zweeg.

„Eia! eia! alala!” barstte, als bij drie straffe windrukken, het wilde koor opnieuw los.

En nogmaals: „Eia! eia! alala!”

De bijeenkomst scheen afgeloopen. Zij gingen niet uiteen nog, maar het verband der zwartgehemde gestalten was lossier geworden.

Spini schudde het hoofd.

Renato zei: „k Wou, dat ik nog jong was!”

Ook in hun herberg, al zaten er alleen de oudvertrouwde stamgasten aan hun tafeltjes, heerschte een ongewone verwarring. Roma! Roma! dat woord ronkte rondom zonder ophouden. De geelgrijze kuif van Sor Agostino trilde driftig tusschen de hartstochtelijk pratende, donkere koppen door. „Wacht maar! wacht maar...!” schoot telkens zijn malle stem uit; doch waarop of waarvoor men wachten of zich wachten moest, ging in het geroes verloren. De veearts en de secretaris waren in een ruzieachtige discussie verzeild over het parlement, een stuk speelgoed, volgens Mussolini, dat hij de menschen niet afnemen zou....

„Als zes van de elf millioen kiezers van hun stemrecht geen gebruik maken,” schreeuwde iemand achter uit de zaal, „zeg dan maar Volks-vertegenwoordiging!”